

КЕНГЕШ

Уучулукъну башха бөлүмлени да айнытырғыа танг онглары барды

Республиканы Башчысыны кзулугун болжалла халда толтурган Казбек Коков, РФ-ни табийгат байлыкка эм экология министри Дмитрий Кобылкин кысташып, Правительствоюнө кенгеш бардырганды. Аны кезиунде сөз экологияны, уучулукну, таза суу бла жалчытууну эм башха затланы оюндон барганды.

жумуш тындырырғыа белгилениди. Озган эки жылны ичинде саулай республикада сууну тазалауу 102 объект ишленгенди, алай хайырланууда болган башхаларын а кеп къалмай барын да тынгылы жангыртмай боллук тоюлдо.

Черек жагваланы кутуруп келген сууладан кзурулууда болуну оюсунден табийгат байлыкка эмда экология министр Шауаланы Илияс билдиргенди. Саулай республикада аллай кзуоркууу жагваланы узунлугу 744 километрге. Ол тиреледе жашган адамланы саны 150 миңден асламды. Эм кзуоркуулууга. Шауа улу айтханга кере, 50 участканы санаргъа тийишлиди. «Министерство жуукъ кезиледе Бахсан эмда Нальчик суулары биришер участкларында (битуе да 1 километр) 20 миллион сом багыасы мадар этер умутлуду», - дегенди ол.

Министр айтханга кере, суу жагваланы кзурулууган 72 объектден 46-сы осал халдады. Алгаракыла аладан бешине тынгылы ремонт этилгенди, быыл эмда кепир жыл Акъ-Сууда, Аушгерде, Эски

Черекде, Псыгасуда эмда Прималкинское элде энита да аллай бири жангырыллыкды. Бу ишлеге кеп къалмай юж миллион сом кзуоратлыкды. Шауаланы Илияс Терк сууну экологиясын кереклисин да белгилегенди. Ол оюм этгенден, сагынылган миллет проектни черкелерде энчи про-

грамма кзуаргъа да боллук эди. Министр дагында быллай шартла келтиргенди: Былтыр эмда бурунну жыл ырхыла-ны хатасындан Бахсан сууну Элбрус районда оюнч километринде таш-юзмез эмда башха затла жыйылганды. Алайны тазалар оюнч мини-

стерство тийишли проект-смета документация кзырлап, РФ-ни Суу ресурсла агентствосуна жибергенди. Дагында Кыбарты Малкыарда келени тап халга келтирир умутда энчи суу объектлени саклау» деген проект жарашдыргыланды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ШАГЫРЕЙЛЕНУ

Федерал министр бизде агъач мюлкеде халны юлгюлюге санаганды

Озган шабат кюн Кыбарты-Малкыаргъа РФ-ни табийгат байлыкка эм экология министри Дмитрий Кобылкин келгенди. Республиканы Башчысыны кзулугун болжалла халда толтурган Казбек Коков бла ол Нальчикни ууу миллионно тбле Жемталада бөлүмөнде болганды. Ала бла бирге оры КыМР-ни Правительствосуну Председатели Мусуланы Алий, районну кзулукчулары да барганды.

Уучу мюлкю республиканы талай районларында бөлүмлери бардыла. Ол 250 миң гектар жери алады. Аны тирисинде Кызыл китапда тоюшкенда да турдыла. Мюлкеде сынам-уучулук станция, вольтерле, фазанланы эмда бапушланы фермалары, стационар инкубаторла эм башха инфраструктура бардыла. Аны Тобен Жемталада участкасында уа кийик къанатлылары жайыу бла кюредедиле. Учрежденини башчысы Хасан Сижажев кынакчаланы анад болуу бла шагърейлендиргенди, иш къалай бардыргыланн да кёргозгенди.

Урван районда участкада уа фазанны (жаз тауукну) жадыла. Сёзге деп айтса,

саулай кыралда быллай ишни бардыр-гдан ол жалан кесиди. Анда инкубатор-гдан чыкыган балаланы специалистле ёсюмери иги болгунчу дери багыдыла. Ызы бла бапушланынча бир кесегин жангы тёлю алырғыа кюоп, къалгынларын агъачка жибердиле.

Хасан Сижажев бу къанатлыны жайыу иш из кезиуде азъиз кыйлыныракъ башланганын айтханды. «Биринчи таууклыны Чеченден келтирирге тоюшгенди. Ол жыл аладан бир тёлю да чыгарылмай къалганды. Былтыр а фазанладан онбир бала алыннганды, ызы бла энита да бир нечасы. Аны бла 2018 жылда агъачка 2600 баппуш бла 700 жаз тауукъ жиберилгенди. Экинчилерини саны быыл төрт миңден окъуна атларга керек эди, алай, жарсыгъа, жаланда 2,3 миңгин ёсдюрюге къолдан келгенди», - деп, мюлкю башчысы аны сылтаууну кюнню иссилгенди кёргенди.

Ызы бла къонаккъа хычууну ишге къатышхандыла: келюу къатында турган энчи орулудан жоз баппушну, арлакда кырытыше уа аркинликке аллай бир фазаны жибергенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

МИТИНГ

Кертиликни, тозлюкню эмда къарындашлыкны жакучысы

Зумакыуланы Борис сёлешеди.

22 июльда Кыбарты-Малкыарны халкъ поэти, РСФСР-ни М. Горький атлы Кырал саугъасыны лауреаты, Социалист Урунуну Жигити Алим Кешоков тууганыны 105 жыл болганы бла байламды. Нальчикте жер-жерли администрациясыны алында поэти эсгертмесиини къатында ол кзууанчха аталган жыйылу болганды.

Анга КъМР-ни Правительствосуну, Парламентни келечилери, министрлерини, район, шахар администрациялары таматалары, акъ, къара сёздю да усталары, устазла, библиотекачыла, жазычуны къырмачылыгына баш турганыла, анга сый-намыс бергене къысташхандыла. Кзууанчлы жыйылу Заур Тутуовну айтуунда Алим Кешоковну сёзлерине жазылган «Ладонь для

птиц» деген жыр бла башланганды. Тюбешуно КъМР-ни культура министри Мухадим Кумахов ачханды. Ол, Алим Кешоковну ёлюмсуоз чыгармаларыны магъаналары кюнден-кюнге ёсе барганыны, бийик адамлык къачыны оюсунден да бир къауны сёз айттып, кезиуюн КъМР-ни Жазычуларыны союзуну правленийни председатели Беппайланы Муталиге бергенди.

Ол Алим Пшемеховични кырал кзулуклада къалай ишлегенини, жазганыны, Ату журтун чекис сыйгенини оюсунден айтханды. «Кешоков, бетин атмай, адамлыкын сатмай, кеп сынауладан ётгенди. Ол кзуру къабарты миллетни жазычуусу тоюл эди, ол битуе да кыралы-бызны адабиятында кесини кыйматлы ызын къойганладан бириди», - дегенди. Ызы бла озган кечесинде анга кеси такгыбан, жорекден келген назмуусу окугъанды.

Аны ызандан Россейни искусстволарыны сыйлы кзулукчусу композитор Джабраил Умаров сёлешгенди. Ол, - Алим Пшемеховини бла бек татты болганын белгиледи, аны «Сломанная подкова» китеб басмадан чыкыганды, анга дау айтхала кеп болгандыла. Алай бла жорегин сындыргандыла, - деп, ол конлени сагыннганды. - Болсада ол факхулу адам кишиге дерт тутмаганды. Кертин жазганын да кыймаганды. Ол жаланда бу биз алайда эшиткен жердин сорат жазмай кюйда да, аты закыйлен арасында айтлырғыа черекди. Биз алыкчыны аны уллулугуну бла магъаналыгынын ангыламай турабиз», - деп да къошанды.

Китап чыгарычу Виктор Колтаров а жыйылганыла Кмуилланы Кыайсыны бла Алим Кешоковну араларында болган сөнгмеш шувукууну оюсунден айтханды. Ала республиканы белгисидиле деп, ол оюну айтханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жалчытуу

КъМР-де МВД-ны автопаркына хангы «Газель А3» машинала кышулгандыла. Ала амаллык этгенине ишкенине неда терселгеннине жорюктенде керекли швидного оборудование бла жалчытылындыла.

Ич ишле органланы техника базаларын ижилендириу жумушланы черкелерде республикагъа 10 машина берилгенди.

Ич ишле органланы техника базаларын кючлендире

ди, Ала Нальчикке УМВД-гъа, «Бакасанский», «Прохладенский» муниципалитете аралы бөлүмюле эмда РФ-ни МВД-сыны Терк эм Урван районлада отделенине илеширинкидиле. Машиннада 7 адамны элтирге боллукъду, ол санда биреуле тутпуруча юч камера бла төрт ишкени бирге турурча жер да бардыла. Ала жалчытуу, вен-

поспичнычыларына этилген себеплик оюнч ырызатлыкларын айтханды. Ала ачхычларын бере, Владимир Атаров ведомствону энчи службаларыны ишле-ри мындан ары да хайырлы боллукъларына ышанганын чертенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлаганды.

Къабарты-Малкыар Республиканы Парламентини алтынчы чакъырылыууна депутатла айырыу

2019 жылны 8 сентябри

Кёрмюч

Бир бирге сынамларын айтхандыла

Кеп болмай Ленинград областыда «Сабанчылык» биртеурессе кюнө - 2019-деген керчюм-форум ётгенди. Анда агропродушшенный комплекси бөлүмлерини бар жангычылыклары бла да шагърейленирге онг бар эди. Касперини продукцияларын, проектирени кыралды ки жюздөн артык эл мюлк предриятины кергозгенди. Керчюно юч кюнню ичинде сегиз миңден аслам адам жокъланганды.

Къабарты-Малкыардан форумда эл мюлк министри орунбасары Мечарал Шетовну башчылыгында ведомствону келечилери,

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Эсепле

Эл мюлк продукция - былтырдан аслам

Кырал статистиканы федерал службасыны Шимал-Кавказ федерал округда управленийыны шартларына кере, Кыбарты-Малкыар (былтыр бу кезиуде уа 41,1 Республикада 2019 жылны биринчи жарымында эл мюлк продукциядан битуе да 11,2 миллиард сом багасы неда былтырны бу кезиуонден эсе 1,6 процентте аслам чыгарылганды.

Мюлклени барысында да баш магъаналы битимле, толу болмаган шартлага кере, 292,4 миң гектарга (2,6 процентте аз), чёпелу - 14,8 миң гектарга (15 процентте аз), картоф - 8,8 миң гектарга (3,6 процентте кеп), тахта кёгетле - 15,3 миң гектарга (3 процентте аз), мадъашыкка - 15,5 миң гектарга (8,8 процентте аз) салыннганды.

Мирзеуну, чёпелюне бла тахта кёгетлени ёсдюрюк бла асламысында эл мюлк организацияла, элчи (фермер) мюлкке бла предри-ниметлеле керешедиле. Картофну 67,6 процентте бла тахта кёгетлени 25,9 процентте жамуаут кесибачаларында ёсдюредди.

Республиканы эл мюлк организациялары тирлик жыйналы башлагандыла. Быылны 1 июльда мирзеуну эмда мирзеуну кудуру битими (нартхожоз) 6 миң гектарда орулгандыла. Битуе да 15,2 миң тонна мирзеуну алыннганды. Хар гектардан 25,3 центнер жыйылганды (былтыр бу кезиуде уа 41,1 центнер тоюшен эди кюфлеге). Тахта кёгетле 1,5 миң гектардан жыйылгандыла, саулдай да 4,8 миң тонна алыннганды.

Битуе мюлккеде малланы бла ой къанатлылары саны 2019 жылны 1 июльда былай болганды: тууар малла (былтыр бу кезиуде уа 269,9 миң), ол санда ийнекелени - 72,4% тонгузаны - 85,6%, кюйла-ны бла энчилени - 52,5% эмда ой къанатлылары - 44,3% тутханды. Алада энчи 34,5%, сютю 67,9%, жумурталаны 78,7% чыгарылганды. Эля (былтыр бу кезиуде уа энчи предриниметельде уа ол кердомлоке былай болганды: 28,4%, 17,5% эмда 0,7%.

Учуулукну башха бөлүмлени да айнытырға таңг онглары барды

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Кир-кипчики ташуу эмда жарашарыу не халда болганын бля Владимир Болотоков шагьарейлендиргенди. «Белгилесика, быйыл бь сферада асплам торлеуну этилгенди. Энди ол жумуш бля регион оператор корушеди. Республика 108 свалканы жапканбыс, кир-кипчи эки полигонга ташылды. Алай ала да толурга кеп кыламгабарды. Ол себепден талай замандан энта экисон кьуаргьа тошорекди. Анга ва эм эздан 300 миллион сом керекди», - дегенди Болотоков.

Ол быйыл регион оператору машиналары 846 миң кубометр (147 миң тонна) кир-кипчи ташуу энгилери, ишин тынгылы бардырар ючюн организацианы техникасы, хар кереклиси да телеуени да билдиргенди. Телеуени юсюнден айтаанда уа, болум артык кьуандырмаганын белгилегенди. «Тарифлени тох-

ташдырар ючюн республиканы тириесин талай зоналагьа бөлгөнбис, кир-кипчики бир адамгьа бир жылгьа 3, 12 кубометр өлчөмдө белгилегенбис. Жылы аллындан бери телеуени жалаанда 26,9 проценти жыйылганды. Алай сөзүн айда уа ол 44,4 проценте жеткенди», - деп кьушанды. Министр Тырынуаузда кир-кипчики жыйуучу станция, Залукоокажде уа тиийли комплекс ишлерге умут этилген, анга 139,8 миллион сом изленингени да айтканды. «Аланы проект-смета документациялары да хазырды. Бу объектлени, бегирек да Минги тауну этегиндегин, ишлемей жарактык туююлдо», - деп, Владимир Болотоков ол планлагьа сөбөлүк этерге чакьыргьанды.

Учуулукда болумгьа жеткенде, сөз Нальчики учуу мюлюкюно башчысы Хасан Симажевге берилгенди. Ол эки жылы ичинде мюлк 18,5 миллион сом фьайда келтиргенин билдиргенди. Шендо учуреданияда шимал-кавказьа агьач тауукуну, кракьа-папшуну эмда бууну сануу кебейтуй бля корушедиле. Мюлк-техника базаны эмда Учуулук инфраструктураны жаныгырды да тири барды. Келер заманлада мында учуулук ресурсланы кебейтуй жаны бля репродукция ара кьуаргьа умут этиледи, дегенди Симажев. Шендо башында сагьынылгьан кьанатылыла бля киребиз, талай замандан а тукькы жаныуарланы сань кебейтуйно да кьолгьа алыкьыбыс. Сөз ючюн, акь куйруклу бууну. Бу ишин башларьа алагьа орунла ишлерге керекди, - деп кьушанды ол. Кеп регион бля тагьа билдиргенде окуьна, Кьабарты-Малкьаргьа учуулук жаны бля бек улуу онгла болгьанларын кенгешге кьытышанла барысы да белгилегенди. Ол айны башлагьаны бля кеп сферала аякьланы-

Профессионала

Насталаны Магомети жашы Алиисоптан кьыйматлы бөлүмдө урунганлы 50 жыл чакьлы болганды. Ол ишден кесини компаниясыны башчысына дери өсгенди, КьМР-ни Парламентини 5-чи чакьырылууну депутатды, КьМР-ни сылы курулушусууду. Биогонлюк ол таматалык этген «АССО» компания Нальчики жангы микрорайонунда шендою излемлеге келиген школну ишлеры жаны бля министр Сергей Чебовагьа болуп, тамамланган жумушлагьа или багьа берип кетгенди. Биз да Наста улу бля курулуш баргьан жерде тобушип, школну башха объектлени арасында эңчилигини, ол уа, устакьыла бля кьалый корушип башлагьанысы, республикада бу жаны бля болуну юсеринден ушакь бардыргьанбыз.

«Хау, кьурулуш кьыйын, жууаплы ишди, аны бля бирге ол аламант, башкалагьа ушамгагьан усталыкьыды»

Алиисоптан Магомедович, биогондө дери да школну юсюнден «Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

Кезинден кезиге ишге жаш адамлаы алуучубу, аланы арасында уа махтарча специалистле бардыла. Быйыл да беш жакьгенди. Алаы билгилерини, иши кеплюкюленин, жангы затка юйрениге итичюкюленин керекинде, сейрге кьалгьанын Соту, ийхи кюн деп да кьарамайдыла, айтыхангы жерге кюндурмай толтурдыла, соруулары да кеп. Ала мында сынау алгьандыла, объекте таматалык этуно окуьна ушаньырады.

Сөз ючюн, кьызыла тигуучо, чакь кьыркьылуу, дегенча ишчи усталыкьа алыкьыдыла, алагьа керекли оборудование бля кабинет болула. Кьурулушда кемчилик, жетишмеген жерде да болула, алай заманга керуе республикада бу жаны бля хал тапды.

Биогонлюкдө ата-анала да аныгьагьандыла, кабинет иши айныу жолу болмагьанын. Сабийни жореги тартамгьан, соймеген ишче саларгьа, алай бля жашуну бузаргьа жарамайды. Жаш адамны излемлерине да тынгьыларгьа керекди.

Саяулыкьы осан сабийчиклеге да кьыйгыргьангьанды. Арбыкчьада жорюкюлөгө лидт болулачу - кирген жерден башап, мекьаны ючюнчю кьатына дерге кетюрюлюра. Гитчелеге бля таматалагьа эңчи эки басован барды. Бу жумуш а, кесикте да аныгьагьанды, кьыйынысы. Сууну тазалап туру ючюн, филтрация системаны ишлетирге тошорекди. Алай бир зат да кеси алыны битип кьалмайды, юч сапь, кьыдалып корушмесенг.

Республиканы ата-анала да аныгьагьандыла, кабинет иши айныу жолу болмагьанын. Сабийни жореги тартамгьан, соймеген ишче саларгьа, алай бля жашуну бузаргьа жарамайды. Жаш адамны излемлерине да тынгьыларгьа керекди.

Басованы уа биринчи керуе куаргьа тошунди, болсада ол артыкьада магьаналды. Мында окурукьу сабийчикле саулукьу болула, жоэюрге юйрениле. Ким биледи, спорт бля корушип, алдан чакьчюла чыгар оола уа! Спортлагьа да гитчелеге бля таматалагьа башха-башхадыла. Тышында стадион болулачу - чабарча жокьчулары, футболь мадданы, волейбол, башка команда оюнгагьа жерлери бля да. Актоьый ашанда 700 адам сыйыныркьады, ашакьна барды. Кьыска айтаанда, мында окурукьу сабийчиклеге сукьталында, жоэюрге кезиуде былай шолна республикада кеп болула деп жаманьысы, алай биогонлюкдө уа бу жангысы.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

Семинар

Предпринимательге - налогла телеуно юсюнден 25 миллион Нальчикте Бизнес-инкубаторда, кандоюс сакат эмде, предпринимательге налогла телеуно юсюнден семинар бардырылды. Анда ма бу темаланы юсюнден айтылдыкьы: Регистрация этмей бизнес бля корушур не келтирилди; Эңчи предпринимательлени эмда предпрятианы бля организацианы регистрацины этуу вопроса, тилеуно телеуно системаны саюлу; Онлайн-кассаланы регистрацины этуу этуу хойронулар; Налогу законодательствогьа синдирген эмда

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

Федерал министр бизде агьач мюлкдө халны юлгюлюге санагьанды

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Дмитрий Кобылкин мюлкдө халны техникисини да кергютгенди. «Техника жетмей кьалмасын ансы, биз не жаны бля да билекикти этип тургьаргьа хазыргьа», - деп кьушанды. Дагьында дагында, РФ-ни Президентини буйругьу бля тийишли миллет

Мюлкю юсюнден айтханда уа, мында кергенине Дмитрий Николаевич бийик багьа бергенди, аны саулай Кавказда былайла учуреданиялары арасында биринчилени сынына салгьанды. Аны башчысы кьармашуу, специалистери билмилли болгьанларын да белгилегенди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

Кертиликни, тозлюкню эмда кьарындашылыкьны жакьчысы

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Кьабарты-Малкьар Республикада Адамны эркинликлери жаны бля уполномоченный Зумакуьланы Борис сезюн Джабраил Хауа эсгертен кюлөдөн башлагьанды. Ол: «Мени шкулун айтыкхана туююлдо. Дау айтыкхана да болула, алай бары да бирча алай эдиле дерге жарамайды. Мен ол заманланы эсимде тутам. Кепле кьоруулагьандыла Кешокову, аны тарыхны болгьанына суратларгьа итингеню ючюн. Аны адамлыкь кьачы, кьарындашылыкь жарыкьыгьы фахмуундан эмиш болмагьанлары ючюн мен аны бек багьалайм», - дегенди эм сезюн Расул Гамзатову Алим Кешокова аталгьан назмусу бля бошогьанды.

Жыйылынуу ахырында Чегем районун администрациясыны таматасы Хасанш Ожижев, хар жыл сайын бола тургьаныча, келгендени Шалушканы школунга чакьыргьанды. Эсгертеме гоиле салгьандан сора, жыйылгьана поэтни тугьан эйи Шалушканыга тиберегенди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

СЮЗЮУ

Бек магьаналы соруулары юсюнден баргьандан сөз

КьМР-ни Правительствосунда акьыл-балыкь болмагьангьанды. Ал аны эркинликлери сакьлуу жаны бля комиссияны жыйылуу болгьанды. Анда есуп келген телеуно арасында аманлыкьылыкьны профилактикасы кьалый куралгьаны сөзюлөгөнди. Ол жаны бля тинтиулени КьМР-ни прокуратурасы бардыргьанды, деп билдиргенди бизге ведомствону пресс-сужуулары.

Битеу да бирге уа прокуратура бу сферада 236 бузукьулукьну ачыкьлагьанды эмда 37 эсгертуу берилгенди. Ала сөзюлөгү, акьылбалыкь болмагьангьаны ишлери жаны бля жер-жерге комиссиялары келпелери дисциплина жуулаха тартылгьандыла. Кемчиликке келтирилгенди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

«Заман» газетде жазыла тургьанды, алай окуучуларыбыз аны башкадан эңчилигин билдире сөөрүк болула. Анга, бир жанындан, сынау халда ишленген дерге да болула. Кьыралда ол ючюнчюдө, биринчи эхиси - Татарстанда бля Грозьадедиле. Эңчилиги неведи дегенде, дөрсөт бергенде аны да, окуучулары жашууда, юй тургьанда керекли жумушлагьа юйретирилди.

Жолочулук

Терезден көргөнүз

Самолётубуз эки сагъаттан Торно Даламан аэропортуна келип кконду. Туристте аял жарык тобеп, кыска заманы ичинде кондиционер, жумушак шинтиктери бир жол эки сагъат чакылы бирди. Аллай бир чакылы, асралыгы кыска жеринде кыскагыт, шеша, башха кир-

лосипедчиле айланадыла. Жауу адамлагы да хар зат да талпыгы бла ишленгиди. Курорт эм порт шахарда бир торно завод, фабрика, шек окура да жокчу. Адамланы асламысы сатыу-абуу, туристтери жумушларын тындырыу бла жубандыла. Ичинде артык багъа болмаган «Долмуш» деген сары япон таксиле жорюйдиле. Эски шахарда - музей, барланы орамы, бурун замандан кылган кыла. Биз

Мармарис - нюрлю жаухар

чагъылдыла, кырдык да жашиди. Мармарисге жетгинчи жолу бир кесеги сыйдам болса да, кылганы айланч-кыйланчды. Тюз жерде апельсин терекле кепдило. Шахарга дери жол эки сагъат чакылы бирди. Аллай бир чакылы, асралыгы кыска жеринде кыскагыт, шеша, башха кир-

токтаган кыонак тын кырасанг а бийик тейшо башында акаварак. Шахар кычан кыралганын, гид айтанга кере, киши тозон билмейди. Алай бизи эрагы дери 11-чи ёмюрдө ол Фикос деген аты бла белгиле эди. Бизни эрагы дери 334 жылда Александр Македонский келгенден сору шахар кысону Родосха берилгенди.

1957 жылда шахарда жер тебуу болуп, ол толусулай оюлган эди да, аны жангыра ишленгенди. Анда жашаганы асламысы муслимандалдыла, алай грекленге да тобейдиле. Мында туризм айныганы да артык кеп заман болмайды-39 жыл.

Жарыктык

Болсада боюнго жашауу кытайтык. Автобуубуз шахары арасында "Green Nature diamond" аты улуу кыонак юйю аллына келип тохтайды. Анда ишленге, олсагыт жокерибизни алып, отыле кыйраиле, тарк окууна тийишли документтерибизни кылуубузга туттуруп, турпук номерибизге ашырадыла. Ол ишге бек кеп кетген эсе, беш-алты минут.

Аууланган жерде да жаш адамла асыртык кымылданган, аланы ишперине кырап турлугунг келеди. Сыйонг а, тышына чык да, ишшик аша, олсагыт сен кере турганлай биширил бередила. Мороженоени,

Ажашуу

Кюнлени биринде Турну, орус тилге кечюргенде «апельсин терек баха», деген элге яхта бла жасаганбыз. Ары Мармарисден жалаңда суну ююу бла мотор кыайкыла - таксиле жетере болукду. Ол 40-50-минутлук жолду.

Кемал Атаюркнү эсгертеми.

кюрюшенди. Мында туристге деп сууда жоктен мотоциклле, кыайкыла, аллай башха улуу да барды. Кертиди, алада жорюк ючюн, боханг да кыайнырак болурга керекди.

Дайым да тенгиз жагында туруп, жуууну, кюнге кызыуу бек хыччуунду, алай узак жолочулукта тарых мағаналы жерлени да кермей кылай кетгин? Ол муратда биз Амос шахарчыкыны жокылаб-анбыз. Анда амфитеатр эмда бурун заманда тар орамчыкыла ишленген журтла да саклангандыла.

Жарысуга, коншу Родосха барып он чыкмады. Алай, ахтада кече барып, айрыкмын бла шахарны ортасында Кемаль Атаюркнү эсгертеми, ол гитче жерчике улуу майданда битеу дуняга белгиле кеп халкыны макъамларын эшитдирген, суу кызыланы суратлары берип, омак жасалган фронтананы XVII ёмюрдө Сулейман Великолепныйни буйругу бла ишленген Мармара Калеси кылануу да жокылады.

Ол иги кесек заманга дери стратегия мағанасы болган объект эди. Энди да ул музедди. Анда Мармарисни жеринде табылган бурун замандан кылган сейрилик затланы кергениз.

Торке барып, базарларына кыайтмай кетуде да дурус токойло. Нек дегенде ол эс буруна жерден бирди. Анда, аханг кеп болса, кылайлы кетуде аллай товар табыллыкды - талпы затпадан башлап адирьга, кийимге дери да.

Айтхылык торк хаммам да не болганын сынады. Юйюбогө солупдан, кергенизден да улуу закуюктук алып кыайтык!

ХОЛАПАНЫ Марзия:

Суратланы автор алганды.

Тенгизни боюндоу кыонак юй, кичпик атылып турганын кермедик. Улуу болмаган элдере койле бирчапалдыла-эки-он кытыла, төрттопле.

395 жылда ул Викатингга кырай, VII-VIII ёмюрдө шахарга арабыла чабыуулукту

Суулану кон жылытады, деп аныгалады оруслу гид жаш.

Демениги глобус.

Тарых шартла Терекде ариулукту кыскана, Мармарисге жетейиз. Шахарны ичинде автомобиль жолга плитка салынганды, эки жанында ул - артык кенг болмаган кек тротуарла, алада ве-

Этпип тусуратхандыла. 1391 жылда аны торклопө-османла уууулайдыла.

Тарых шартла Терекде ариулукту кыскана, Мармарисге жетейиз. Шахарны ичинде автомобиль жолга плитка салынганды, эки жанында ул - артык кенг болмаган кек тротуарла, алада ве-

Тюркню юню байрамланды.

тенгиз продуктланы, кегетлени, жемишлени, торло-торлоу восток татлыланы, торк, европалы азыккыны, сокканы, татты суулану, соуулану, таркыжаны да бир ненча торлюсю.

Энци сыйлау

Отель тенгизни мағанасынды. Суу таза, жагы юзөмз-ли, голлю жерле. Сыйонг бассейнде, сыйонг а тенгизде жууну, кюнде кысы. Биз анда болган сезиз кюнню ичинде жасил 40 градуса дери жетип турганды.

27 июнда улу Торно кюнню эмда жума намазны ингири эди да, солу юйно хар кылайында да байрамла кыралгандыла. Ол кюн ашханада сыйлау да энци болганды. Аниматорла ул кыонаккыны келперни кюрюкюн кон, кылдан келгени амағанандыла. Аны айта келгени, туристле бла байламлы жумуш этиулерге бек аламатыды.

уа, бек багыра ары кирип да кергенди.

Турочну табиыгаты бютюн ариуду. Тегерегин нарат терекле кыушаладыла. Шошуктула, тазалыкыла да эс бурмай кылмайсы. Ингирикде уа артык кенг болмаган машина жолу жауу айланганлагыла деп жабадыла. Ууак-тоек запта сагхан тоюкне да бек кеп.

Негерим бла алагы кырай кетип, алтыбагыра кен кылабыз. Алты абызырганганды этгенбиз, энди ул не амал дегенди. Алай бир торно жаш бизге сууда жорюктен таксиде туруп, шахарга жетирди.

Айрыкмын бла шахарны ортасында

Экинчи кон а бизни жолубз Мармарис айрыкмагы эди. Анда ырызлыгы болган чабак тутаргъа

Тындырыладыла

качы тамаша жерлери бла жашагырейленгидиле, чатыра салырга, табиыгата азда турруга да юйренилди.

Аны баш мағанасы жаш адамланы саулукту жашауу этиуге чакырырды. Аны чеклеринде Минг тауну этеклеринде бла Чегем ауузунда он жолочулук

Эдюрюлпоккоду. Туристле кергенлерин суратка, видеогыла алышкыла. Материаланы уа (instagram, Facebook, ВКонтакте) социал сетельге эм организацяны youtube каналына салышкыла.

МАГОМЕТАНЫ Сулейман

Багъа бичуу

Кыууанады, игиликле тежеди

Бу кюнде редакцияны белгиле алим, жазуучу, философсия илимданы доктору профессор Эфенди Ислам Салих жокылабанды. Ол «Заман» газетини бизни дайым окуучусуду. Кезиуден кезуге келе, ишибизни юсюнден оюмун айта туруучуду.

Ана тилибиз бла байламлы материал басамансалса, алагы энци эс бурды. Алгарында аны юсюнден «Заман» газетини баш редакторуру орунбасары Жангураланы Нажабатын «Макъамлы назик», аруу ана тилим» эсеин басаманганды. Анда автор ана тилге жорюгенде болган улуу сыймеклигин айтады.

Ана тилге сыймеклик гитчеленик башланчогга керекди, дейди Эфенди Ислам. Бек алагы юде таунда сөлөшөргө, малкяр тилге басаманганг чыгармаланы окуруга. Сабийледен абданалагы дери окурчуна журналларыбыз, газетибиз барды. Аллай затлары болмаган кеп миллетле барды.

Бизде уа «Заман» окууну нени тутайды. Хар номеринде сейр хабар окумай кыоимазса. Алгарында

суу боюндоу сыймеклик гитчеленик башланчогга керекди, дейди Эфенди Ислам. Бек алагы юде таунда сөлөшөргө, малкяр тилге басаманганг чыгармаланы окуруга. Сабийледен абданалагы дери окурчуна журналларыбыз, газетибиз барды. Аллай затлары болмаган кеп миллетле барды.

Профессор газетте кеп алгыш этди. Жаш тейлюге эс бурганбызга жорюк ырызлыгындан да билдирди. «Кеп тилин исленген игиди, алай кесиники билмеу а бек айылды. Аруу, эртегили тилибиз унутулмай минг жылга жашасын», деп бизни бла алай айрылышканды. Алай сыйи адамны сезюно мағанасы, даражасы да улугу.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

СЭЗЛЮК

Деппан - бийик жер

Дам - татыу. Тузсуз ашыны дамы жок (Нарт сөз).

Добар - тох, тегерек, семиз. Добар деп улуу ишге ойболаду.

Дангыл - учур-кыймыл көрүмөнө, кенг.

Дос - шүхү, тег. Жауу барны досу да бар (Нарт сөз).

Даулет - ырааттык, носоп.

Даулак - тюздеге жашоучу, кыарулу бутлары болган, узун боюн, улуу кыялты (дрофа).

Добер - намыс, сый, даража.

Дыбылда - терк, иги аныгальмай сөлөш.

Деппан - бийик жер, тебе, дуптур.

Дилгасан - бектик.

Деп - мазалык, кочло, кыарулу.

Дюргөн - улуу келло, кесин кишиге тег этмеген.

Дюфтер - жазуу ишле эм сурат этер ючюн хабарчычу, тышпун, бирге тигилген тазо кыялты.

Дюрдор - шорха.

Дигиза - кытын алган жашны юйюнде келингене жумуш эттен тиширчу.

Добар - тох, тегерек, семиз. Добар деп улуу ишге ойболаду.

Дос - шүхү, тег. Жауу барны досу да бар (Нарт сөз).

Даулак - тюздеге жашоучу, кыарулу бутлары болган, узун боюн, улуу кыялты (дрофа).

Дыбылда - терк, иги аныгальмай сөлөш.

Дилгасан - бектик.

Дюргөн - улуу келло, кесин кишиге тег этмеген.

Дюрдор - шорха.

ЛЕЙЛУН улуу Х. хазырлганды.

Эсе тулуу

Аны айырма ышанлары - чемерлик бла таза ниетлилик

улбашланы Дауутну жашы Владимир Тёбен Чегем элде тууганды. Алай аны сабийлигин тууган от жагысында, демениги акыбаш тауларында жашаганга берилмегенди. Уруну кой-сюзлюгю, зулумугу да таулу халкыны башаладан ачы койдоргениди.

диле. Андан сора да, ол республика, район даражы аслам сауганын иеси болганды.

Айтылган тукчуму юйюрлери да битеу миллет бла бирге тууган журтларында кыстылабыз. Ёмюрлеринде билмеген, танымган кум тюзлеге соруу бл кечюроледи. Ала Джембул областын Луговской элине тошудиле. Владимирни сабий жыллары азын заман кыдан таба болуп деп сейронисе.

Не жумушу бюорсалды. Ва Владимир аны чегине жетдирмей, жартылай бир заманда да кыоимугу-анды. Хар этген ишине улуу кыайгыруулукту, жорюк талпынуулукту бла кыарганды. Саусулагы уа, дармандан сора да, аруу

Кыайсы ата-ана да бадалыкыны кызуум этедили. Владимир бла Галина да алай. Есдюргенлерин намысы, насипты да болганыларын керюрге излегениди.

Кечюгючю халкыла башларына эркин болганыларнда уа Улбаш улу 1957 жылда тууган элине кыайтады. Ол мында министр турууп, орта билимни шагъатлык этген аттестат алады. Ызы бла Дагыкыстаны медицина институтуна киреди. 1964 жылда аны айрымлы бошап, врач усталыкыны иеси болады. Саулук сакылау иштерин турууп, район болныцяны кулукчулары да алкыка бир кон уруну стажы болмаган жаш докторга Тебен Чегемни участка болныцяны ышанадыла. Алай бла аны ишчи киталчыгына биринчи жазуу этилди.

Ишге жорюгенинен сора да, чынты таулуца, бичен чалганды, мал тууду. Юйюрюн аруу эткенди. Коллективде, жамууга да сыйы-намысы жорюп, халап жорюк инсан болганды. 1982 жылда аны К.М.АССС-ни Баш Советини Сыйлы грамотасына тийишли кер-

Энде жашаганы, аны тангынала, суу кыуйганца болуп, жарсыганбыз. Алай а адам улуну кылдан келмейди ол затха бир мадар этере да. Галинага дагыда тошеди кыадар

Эсе амыны кылай жарагынын да иги билгенди.

Энде жашаганы, аны тангынала, суу кыуйганца болуп, жарсыганбыз. Алай а адам улуну кылдан келмейди ол затха бир мадар этере да. Галинага дагыда тошеди кыадар

Эсе амыны кылай жарагынын да иги билгенди.

Арууганын арбына

Кече-чюн демей, заманы кып болганында да кыарамал, кий, эталганыча сабийлик тапдырганды. Ишден арып-талы, эрине билмегенине келле сейрсингенди. Кеси да куру болныцядагыла ны саулукларына кыаруу бла чекленмегенди. Ол кыоичуланы кыошларына, фермалагы да барганды. Малчылары халлары билдире.

Жашау тау чегери

Жашау тау чегери кып ашыгып барганылыктыга, заман озганылыктыга да, адамга тынч токойлоу барысын даунтхан. Алай а саулуга жашау тиричилиги да амал жок. Владимирни бир кызы Отиама, бийик билим алып, кеси окугунан школда химиядан бла биологиядан устаз болуп ишеди.

ны сынауун кетюрорге. Жаныз жашыруу ашууш, жангыдан аныуу аруулугу алынды.

Жашау тау чегери кып ашыгып барганылыктыга, заман озганылыктыга да, адамга тынч токойлоу барысын даунтхан. Алай а саулуга жашау тиричилиги да амал жок. Владимирни бир кызы Отиама, бийик билим алып, кеси окугунан школда химиядан бла биологиядан устаз болуп ишеди.

Ишге жорюгенинен сора да, чынты таулуца, бичен чалганды, мал тууду. Юйюрюн аруу эткенди. Коллективде, жамууга да сыйы-намысы жорюп, халап жорюк инсан болганды. 1982 жылда аны К.М.АССС-ни Баш Советини Сыйлы грамотасына тийишли кер-

Анга бла эгечи Мадинага. «Энди бизни кыабак эшиктеригизни сууу жел амман», деп тилейчи. Мындан арысында, саулукларына бла насыптарына кыуана, келпери жарып жашарланы сойбенилик билдиребиз.

РАЧЫКЪАУ улу Борис.

ЭСКИ СУРАТ

НАСЫПЛЫ, КЪАЧАН ДА УНУТУЛМАЗЛЫКЪ КЕЗИУ

Бу суратдагы адамла Кенделенин орта школуну устазларында. Ол 1959 жылда алынганды. Аланы хар бири кенюнчюлюкде сабийликери окурга термиле ашырган телюню жашын, кызын окуулу этер ючюн билеу хунерлерин берген адамла эдиле. Таулу педагоглары хазна кыялмай барысы да кими институтда, кими университетте заочно белюмледе билим алгандыла.

Биз класска кирген сагытыбызда уа сабийлиени кыармаллары ётмеликтен толу болгандыла. Жашчыкъланы бла кызычыкъланы таулу устаз окуркан заманга жеттибизини тошубоз сунганбыз ол заманда. Ойнаганы этесиз, ай да, кюн да кеси элибизде, кеси жерибизде башха жарыга эдиле арбазыбызны, юйюбюзну, жашуубузну.

Малквар педагогга бек аз эдик ол кезинде. Ташинды кенелене уа ишлерине, бизге да таза да, халал да ниет бла кыарагандыла, кыларындан келгени аямал болушандыла. Бюгон да унутмайбыз аланы адамлыкларын.

ОТАРЛАНЫ Магомед.
Кенделен эл.

СУРАТДА: (солдан оингте) Биринчи тизгинде – З.К. Бранская-Циннинова, В.А. Тарасова, Улакъланы З.М., А.Т. Сирченко, Жашууланы И.У., Е.С. Татаринова, Татисе Исанова (тукуму белгисизди), Жанотайыны Х.М.; экинчи тизгинде – Л.В. Шляхова, С.С. Неверова, Л.А. Сазонова, Т.Е. Афанасьева-Эфендиева, А.И. Ивановна, Будойланы Н.М., Альбина Яковлева (тукуму белгисизди), Боллуланы М., Л.Т. Козлова, Жабелланы С.И., Зинаида Николаевна (тукуму белгисизди), Атырзаланы Ф.М., Жашууланы Ж.Ж.; ючюнчи тизгинде – Жабелланы Н.Т., Цининов З.М., Отарланы М.М., Балаланы Х.О., Боллуланы М.И., Афшоькъланы М. М., Адресланы М.Х., А.В. Екомцев, Будойланы Х.А.

Спорт

Темуккуланы Къайсын – Россияни ветеранларыны араларында чемпион

Электросталь шахарда ветеранлары араларында эркин тутушудан Россияни кезиюлу чемпионаты болганды. Анга «Е» дивизионда (61-65-жылкыла) 70 килограммгакъа деру аурлулары болганды. Шауумунда Элбрус райондан спортчу Темуккуланы Къайсын кыатышанды. Ол, аны хар иришгенлени барысы да хорлап, Россияни чемпиону болганды.

Бытыр а Смоленскде бардырылган аллай юрешле Къайсын «Е» дивизионда (55-60-жылкыла) тутушуп, ючюнчю жерге чыкканды. Аны бла да кыалмай, Македонияда дуняны

чемпионатанда доммакк майдалга тийишли болганды.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

Турнирни жетишмиле футболчусу

Пятигорскда футболдан Х.О. Махотловну хурметине эршиле бардырылганды. Анга Ставрополь крайдан 6 команда, бизден да «Спартак-Нальчик»-бла Наркъланы сабий клублары кыатышандыла.

Биринчи махеме битеекоманда четдта ючюнчю жери алганды. Аны саньнда ойнаган Жаболаны Исмайыл турнирни эми иги футболчунуна саналганды, аны ючюн эми саугьа да тийишли болганды.

Анга 12 жыл толганды, ол бу спорт бла тёрт жыл юрешиде, школда да иги окусуды. Жашчык футболну бек сюеди, мураги белгиле спортчу болурганды.

Аны биргесине ойнаган Ахмед Кумышев да алчыланы саньнда айтылганды. Тренерлери уа Марат Захмиевди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

АКЦИЯ

Жолда жүрююню жорукълары - оюн халда

«Жамауат совет бла каникул»-акцияни чеклеринде Черек району полициячылары сабийле бла жолда жүрююню кюркюуусулугуно юсюндөн ушакъ бардырылганды. Право низамны саклауучула, ала бла бирге уа жамауат советни секретары Жаболаны Жабраил Кыашхатану орта школуну «Нюр» белюмюнде болгандыла.

эсгертендиле. Къонакыла кыруу кълла бла кумлегендиле. Ала «Нюрде» юйренгенлеге жол- да жүрююню жорукълары бла китапчыкыла бергендиле.

Бизни корр.

Заранлы кыурт-кыумурскала

Америкалы акъ гёбелек - битимлени жауу

Америкалы акъ гёбелек Шимал Америкада жаратылганды. Андан ол сау Европага жайылганды. 1952 жылда уа Венгриядан СССР-ге тышганды. Бизни кыаралда биринчи кере аны Закарпат областьда кёргендиле, 1966 жылда уа – Молдавияда. Ма ол заманладан башлап ол кыарланы кюнабтыш тийрелеринден Кастийн тенгизге деру терк жайылганды.

Къабарты-Малкъларга кыачан келгени белгисизди, алай мында бек тынгылы орналганы уа шартды. Анга кыажуа не торлю мадарла этиле эселе да, ол билгенле тийреле келгенден-келти бола бардыла. Неж дегенде ол бир ююнге 250 метр узакъга унады, терк жайылады, нени болса да ашайды. Россельхознадзору КъМР-де эмда Шимал Осетияда Управ-

лениясыны специалисттери айтынганы кере, бу гитче зат ючюрге жуукъ теркине, битимини, юлюкюно ашайды. Гёбелеки нул башлаган кезию апрелни ахырына, майны ол кюлерине тошеди. Ала теркине чапырагыны эки жанына да жумурталла саладыла. Эки вийкьдан аладан кыуртла чыгадыла. Ала июльну экинчи жарымьнда теркине кыубукъ тобоне кирит, бир-эки вийкьдан гёбелек боладыла. Августта эм сентябрде биринчи тёлюча ашау-жашуа этедиле. Суукъла эрте башланса уа, бир кесеги кырылады.

Гёбелеки жайылуучуа чек салыр умутта управленины специалисттери жыл сабын тинтуле бардырадыла, жерчилик бла юрешгенле бу жаны бла мадар этгенерине да кыарайдыла. Ама ол болганы кыадрда, терек юсюнде аланы уларын кыырырга керекди. Алай этер онг жоьк эсе уа, бахчага инсектицидле неда биопрепаратла себерге тийишлиди.

«Битимлени карантинини юсюнде» 206-ФЗ номерли Федерал законга кере, карантин салынгырга болукъ продукцияны чыгарыу, саклау, жарашдыруу эм Россий Федерацияга ташуу бла юрешкен организация, экинчи предприниматель эмда граждандула америкалы акъ гёбелеки эселесе, аны юсюндөн управленига ма бу телефон номерле бла селешим билдирге борчуладыла (8(8662) 77-81-79, 77-81-75. Ведомствонун адреси: Нальчик ш. Ленин аты проспекти, 54

Бу ишлени тансыз этгенлеге административ сазар салынырыкды.

Тинтисле

Кир-кипчино къайда болса тегюючю энди унарык тийюлрюле

Бу конюнде Дейсков элде «Экология» миллет проектни чеклеринде зыбыр кыалган-кыулганла тёлген жери жабадыла. Жуукъ заманда быллай ишле Терк районну башха жерлеринде да бардырылгандыла. Ишлени бийлыны ахырына бошарга белгилениди.

тёлгюлен жерлени реестрге тошюрюк бошай турдыла. Бизни бла кыарал биджерден билюнорюк ачагьа аланы кыуртлар мадарла эттикдиле.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

ХОЧУПЛАНЫ Чукайны жашы Зарифни дуниядан кеттенине бушуу этебиз, жуукъ-ахуларына къайгы сёз бергебиз.

Рачыкъуаланы тукуму.

СПЕЦИАЛИСТЛЕ ЮЙРЕТЕДИЛЕ

Къайсы харбызла татлыдыла эмда хайырлыдыла?

Жай жылуула бла бирге харбызланы бла хууанланы кезиулерин да башланады. Бу татыулу кёгетлени сюймеген хазна адам болмаз. Алай тийишлиди асауу ромлей, кеслери да татсыз сакъланса, ала адамны саулуугуна хата салырга болукъларын да билгирге керекди. Аланы ала туруп бергирке неге эс бурурга кереклисин Россотребнадзору Къабарты-Малкъларда белюмюно специалисттери билдирдиле.

Эм биринчиден, харбызланы бла хууанланы жол жанларында, тийишлисича жарашдырылмагандан жерледе сатарга жарамайды. Нек дегенде машиналардан чыккыган газда болгандан ула тахта кёгетлеге бек терк сингидиле. Андан сора да, аллай жерледе алага санитария жаны бла экспертиза да не хазна этилсин.

Сатыуу жаланда рынокьлада, токемеле неда жер-жерди администрацияла кеслери белгилеген жерледе бардырырга тийишлиди, дейдиле специалистле. Тохташдырылган жорукьлага кере, аланы башлары жабылып болурга керекди. Дагы

ыда сатыучуну кълонда экинчи медицина китачыгы, продукциясыны кюркюуусулугуна шагытлыкъ этген билеу документлери да (сертификат неда декларация, кёгетлени ёсдюргөн организация берген удостоверение), аны бла бирге сатыу этилен жерде предпритияны аты эмда адреси жазылган белги да излендиле.

Кесилген харбызын бла хууанын бир заманда да алмагъыз, аланы юсеринде заранлы микробла олсагайт окуна жайыладыла. Иги бишген, татыулу харбыз

лай бир болгандарын жаланд лабораторияда биледиле. Алай дагында аланы сатып алганды, талай затка эс бурурга тийишлиди. Осал харбызын ичи асыры кызылдан, кёкюлдом окуна болады. Ортасындан кыабугуна соулгандан «начлары» акъ туюкюлде, саргылдыдыла. Кесген жери уа сыйдамды, жылтырауукъду. Сёз ючюн, иги харбызын алаы зыыр болуучу.

Бу жорукьлага хууанын сыйлаганды да эс бурурга керекди. Алай аны знтта да талай энчилиги барды. Хууаны бутакчыгы болмагандан жаны аз-маз жумушакъ болурга керекди. Ол кыаты эсе, кёгетин иги билмегенге санакъды. Къл бол урганды уа, иги хууан тунакы тауш этерге керекди. Дагында ол кесгини окуна аруу ийис этеди.

Сатып алгандан харбызларыгы бла хууанларыгыны не кыадр татыулу болганыкыгъа, аланы ашагъанда, бютюнда гитче сабийлиени сыйлаганды, мардасы болурга кереклисин да унутмагызы.

Басмагъа УЛЬШАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

Рейале

Кёлледе жуууну зауукълукъ берирча

Жайда кёлени бла черкелени жагъаларында аслам адам солууду, жууунурга сюймегенини саны да кёлдо. Аны бла байлымы МФС-ни келчилери суу объектледе адамланы кюркюуусулукълары тийишлисича жалчытылынырына кёз-кыулакъ болганлай турдыла. Быйыл сезон башланганлай аллай 34 рейд бардырылганды.

Кёл болмай кыутхаруучула Курорт кёлде болум бла шагыреленгендиле. Ала кыутхаруу пункту ишине, энда урунганланы хазырлыкъларына эмда керекли оборудование бла жалчытыу не халда болганына эс бургандыла. Жууунуучу жерледе буйла эмда башха белгиле салынганларына бла кыалганларына кыарагандыла, кемчиликлени кетирича эсгертилге да этгендиле. Солурга келгенлеге кюркюуусулукъну

продукция саткынаа этил 13 бузукълукъ-ахырыланганды. Бу адамланы барында да КоАП-ны 10.8 статьясыны биринчи кесегине тийишлиликде административ протокола жазылгандыла.

Малла ташыуда тийишли излемлени сансыз этгенлеге да кёз-кыулакъ

юсюндөн профилактика ётдюргендиле эмда биринчи болушлукъ берирге юйретгендиле, деп билдиргендиле МФС-ни Баш Управленинысындын.

Эт бла чабакъ сатыуда бузукълукъла ачыкълангандыла

Къабарты-Малкълары Ветеринария Управленины ветеринар инспекторлары бу айны озган шабат конюлерине Нальчикде Абхазия майданда ярмар-

када рейлде бардыргандыла. Аланы кезиюнде ветеринар-санитар экспертиза этилмеген малчылыкъ продукция излендиле. Аны бла сют, эт эмда чабакъ

боладыла ведомствода. Бу конюнде инспектора Прокладный шахарда рейд бардыргандыла. Аны кезиюнде малланы эмда малчылыкъ продукцияны ветеринар документле жарашдырмай ташыгандан онуланганды административ протокола жазылгандыла.

УЧРЕДИТЕЛЬСЬЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал РЕДАКЦИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары) ЖАНТУРАЗАЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары) ТОКЪУЛАНЫ Борис (жууялы секретарь), ТРАМАЛАНЫ Зуухра, МУСУКАЛАНЫ Сакнат, ТИКАЛАНЫ Фатима, УЛЬШАШАНЫ Мурат.	ТЕЛЕФОНЫ: Редакторуу орунбасарлары - 42-63-01. Баш редакторуу орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууялы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 49-93-62, Корреспондент - 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Почтисиза эм право - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Културга - 42-66-76. Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучууна бла байламьакыла жоруктоуу эм жазылыу - 42-37-94. Экин юреспондент - 42-68-72. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.	Редакция авторла бла кызыгъат юрметинде Кълон жазымагъа рецензия этилмей эми ала кыарылымайдыла. Газетде басмаганга материалла атылганы омонла редакцияны омону бла кешимге болукъдула. Алада айтылгандан сарт ючюн Россий Федерацияны Басмаы юсюнде законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууунадыла. Редакция авторлардан 400 газет тизгинде (машина бла жазылган 5-6 бет) кешини алмады. Газет Басмаыны эм асмамы информацияны эринилерини кыруулау жаны бла Кабарты-Малкълар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрде регистрария этилгенди. Регистрария номер – ПН № ТУ 07-00118, Индекс - 51532	Газетни басмагъа «КъМР-Мелна» ГКУ-ну юмюлтер слухбасы хазыр этгенди. Газет «Тетраграф» ООУ-ну типографиясыла басмагангадыла Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33 Газетлени ишлерине ташырауу ючюн КъМР-ни почта саклыны федералъный Управленисы жууунадыла. Телефонла: 76-01-21 Газетлени роинишка сатыуу ючюн КъМР-чи «Россечки» акционер общество жууунадыла. Телефон: 42-69-34 Газет вийкыла кюч кере чыгады - геурге, орта, шабат конюле.	Номерге графике кере 19.00 сагьатда къл салындаы. 20.00 сагьатда къл салынгандаы ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА: Текуланы Хауа - дежурунчю редактор, Кучукуланы Сафийт, Кесечинчюла Зульфия - жууялы секретарыны орунбасарлары; Ахукьуланы Жанура - (1-чю бет), Баллаланы Феруза - (3-чю бет), Зезаланы Лида (4-чю бет) - корреспондентла. Тиражы 1412 экз. Заказ № 652 Багъасы 10 сомду.	РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕЛЬНИ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 54 электрон почта: elbor_50@mail.ru
--	---	--	---	---	--